

Anmeldelser

Keith, S. & J. Gooders: Gads Fugleguide (764 sider, 613 farvefotografier). På dansk ved N. E. Franzmann og L. G. Larsen. G.E.C. Gad, København 1981. Pris 120.00 kr.

Så er der atter udkommet en felthåndbog om de europæiske fuglearter. Den adskiller sig fra de øvrige ved at næsten alle arter er afbildet på farvefotos. Disse er indeholdt i bogens første halvdel, den anden halvdel er tekst med en artsgennemgang, der omtaler udseende, stemme, levested, redeforhold og udbredelse (med kort). Der er desuden et lille appendix med to kapitler om »kunsten at se på fugle« og »fuglebeskyttelse«, samt en liste over tilfældige gæster.

Bogen har et godt lommevenligt format (19,5×10,5×3 cm), og den er indbundet i et plastic-omslag.

Billeddelen er indledt af en nøgle, hvor arterne er opdelt i grupper på grundlag af deres farver, form og størrelse, således at f.eks. svaler og sejlere er i samme gruppe: »svalelignende fugle«. Billederne er så arrangeret i de samme grupper, hvilket gør dem noget vanskelige at finde rundt i, når man er vænnet til de andre feltbøgers system, og jeg tror, at denne nøgle kun har værdi for begyndere. Flere slægters placering kan diskuteres på grund af lighed med forskellige andre slægter alt efter deres adfærd. Det gælder f.eks. sandhøns, braksvaler og trapper.

Mange af billederne er særligt gode og viser fuglene i typiske situationer og således, at man kan se feltkendetegnene. Det gælder mange af ænderne (de er for en stor del fotograferede i parker og zoologiske haver), flyvende pelikaner og rovfugle og en del småfugle. Men der er også mange, som ikke viser noget brugbart til feltbestemmelse, enten fordi de er uskarpe, fordi de er mærkeligt belyst eller fordi fuglene befinder sig i atypiske situationer. Dette gælder f.eks. mange sangere, de to stormsvaler og Almindelig Skråpe. På grund af billedernes meget forskellige optagelsesforhold er det også vanskeligt at sammenligne de forskellige arter.

Alt for mange af billederne er taget ved reden eller i dennes umiddelbare nærhed. Det drejer sig om min. 27%.

Der er en del fejl i dragt-, alders- og artsangivelserne: Jagtfalken er en netop udflyende unge, Steppehøgen (321) er en han, Strandhøjlen (103) er i vinterdragt, Fiskehejren er en ungfugl, Tårnfalken (338) er en han, Mellemkjoven er 2.-3. års fugl, Murløberen er en hun eller er i vinterdragt, billede 61 viser en 1. års Hættemåge og ikke en Sorthovedet Måge, billede 236 er en Krikand hun og ikke en Spidsand og billede 554 er en Kærnebider og ikke en Krognæb. Og så kunne man godt have fundet billeder frem af vores egen Gråstrubede Lappedykker, eller i det

mindste angivet at det er den amerikanske underart billederne viser.

Iøjnefaldende mangler i billeddelen er Islandsk Ryle i sommerdragt og udfarvet Duehøg, og der kunne godt have været afbildet langt flere forskellige dragter hos de varierende arter.

Tekstdelens artsbeskrivelser er noget kortfattede og i mange tilfælde for mangelfulde, idet billederne bestemt ikke taler for sig selv, og der er tilfælde, hvor en afbildet dragt ikke er nævnt (f.eks. Hvidvinget Måge). Efter hver artsomtale er der en kommentar af mere almen karakter. Den er ofte ligegyldig og uvedkommende og burde have været udeladt til fordel for mere detaljerede beskrivelser.

Af de arter og nogle af de dragter som ikke er fotograferede, har Lars Svensson lavet en række særdeles gode stregtegninger, men der ydes dem ingen retfærdighed, idet de er trykt for småt og oftest også for lyst til, at man kan se detaljer på dem.

Sammenfattende synes jeg ikke, der er vundet noget ved at benytte fotografier i felthåndbøger, snarere tvært imod. En erfaren feltornitholog og dygtig tegner kan give langt mere information i tegninger som f.eks. svenskeren Lars Jonsson har vist. Men bogen har da værdi som supplement til de øvrige feltbøger.

David Boertmann

C. J. Smit & W. J. Wolff: »Birds of the Waddensea« (308 sider, talrige kort og figurer). A. A. Balkema, Rotterdam 1980. Pris kr. 115 hos DOF salg.

Vadehavet er sammen med Alperne blevet betegnet som Europas mest storslåede naturområde, hvis bevarelse alle de omkringliggende lande må stå sammen om. Foruden en landskabsmæssig skønhed rummer Vadehavet en koncentration af kystfugle, man vanskeligt finder andre steder.

I »Birds of the Waddensea« er samlet hele den nuværende viden om Vadehavets fugle skrevet af folk, der selv har arbejdet i området. Fra dansk side har Mette Fog og Hans Melfoite deltaget i den arbejdsgruppe, der har været nedsat for at skrive bogen. Mette Fog har endvidere været forfatter/medforfatter i nogle af bogens artsafsnit.

»Birds of the Waddensea« udgør et enkelt bind af en samlet »hvidbog« om Vadehavet på i alt 11 bind. Målet med denne »hvidbog« er at beskrive naturforholdene i Vadehavet for derigennem at give en samlet fremstilling til et bredt publikum af dette komplicerede landskab, der stadig er truet af bl.a. inddigninger og landvindinger.

Bogen »Birds of the Waddensea« er opdelt i følgende hovedafsnit: Konklusion om områdets betydning for store dele af den nordlige halvkugles fuglefauna. Derefter en gennemgang af de 32 mest betydningsfulde ynglende eller gennemtrækkende arter.

Vadefuglenes biotopvalg og indbyrdes konkurrence. Vadehavets betydning for fuglene. Produktionen af invertebrater i forhold til fuglenes fødeforbrug i det Hollandske Vadehav og sidst trusler mod Vadehavets fugle.

Bogen er grundig gennemarbejdet. Den giver således flere oplysninger om arternes biologi end de fleste større fuglebøger. For hver art er følgende punkter behandlet: Global udbredelse, herunder: Trækveje, overvintringsområde og fældningsområde. Års-cyklus, herunder: Træk, fældning og vægtændringer. Antal, herunder: populationsstørrelse og fordeling specielt i Vadehavet. Føde, herunder: Fødens sammensætning, fødesøgningsaktivitet og fødebehov. Derefter følger for hver art en god referenceliste.

Men Vadehavet er ikke kun fugle. For at kunne vurdere området i et større sammenhæng, må man også vide noget om for eksempel havstrømme, geologiske dannelser, smådyr på mudderfladerne, fiskene og plantevæksten. Derfor behandler de øvrige 10 bind i »hvidbogen« disse emner.

Følgende bind er allerede udkommet: Geomorphology, Flora and vegetation. Invertebrates, Fishes and fisheries and Pollution. Endnu mangler bindene om: Hydrography, Flora and vegetation of the islands, Fauna of the Islands. Physical planning and nature management in the area.

»Birds of the Waddensea« er en vigtig milepæl i udforskningen af Vadehavets fugle. Den kan varmt anbefales til alle med interesse for kystfugle, træk og fuglebeskyttelse.

Den samlede »hvidbog« om Vadehavet, hvis titel er: »Ecology of the Wadden Sea – Basic data for the management of Europe's largest marine wetland« inkluderer alle 11 bind og bliver på ialt 1350 sider.

KL

Günter Busche: Vogelbestände des Wattenmeeres von Schleswig-Holstein. Ein Beitrag zur ökologischen Bedeutung. (157 sider, talrige illustrationer). – Vogelkundliche Bibliothek, band 10. Kilda-Verlag, Greven, BRD, 1980. Pris hft. 28,80 DM.

Optællinger af de hundredtusinder vandfugle, som forår og efterår opholder sig i Vadehavet, begyndte midt i 1960-erne, herhjemme dog kun med nogle få årlige optællinger af andefuglene fra fly, indtil vade-fugletællingerne kom igang i 70-erne, og endelig alle arterne er blevet dækket samlet de sidste år i et samarbejde mellem DOF og Vildtbiologisk Station. I Tyskland og Holland er der gennemført flere optællinger, og resultaterne af arbejdet i Schleswig-Holstein foreligger nu i en meget fin lille bog, hvor alle arterne tilknyttet vadehavsområdet behandles grun-

dig. For hver art gives et histogram over forekomsterne pr. måned året rundt, et kort over maksimumforekomsterne i de forskellige optællingsområder i det schleswig-holsteinske vadehav og en tekst med kommentarer om yngleforekomster, fænologi, geografisk fordeling, habitatvalg, bestandsforhold m.v. Da der ligesom i Danmark foreligger meget få totaltællinger fra området, d.v.s. samtidige tællinger fra fly og fra land, har forfatteren for hver art skønnet hvor mange individer, der kan opholde sig samtidig i den schleswig-holsteinske del af Vadehavet. Et par eksempler illustrerer områdets fantastiske fuglerigdom og dermed enorme betydning: Bramgås 30.000, Knortegås 50.000, Gravand 70.000, Pibeand 70.000, Strandskade 150.000, Islandsk Ryle 400.000 og Alm. Ryle måske op til en halv million! I et særligt afsnit har Detlev Drenckhahn foretaget beregninger over spørgsmålet om, hvorvidt områdets fødemængder udnyttes fuldt ud af fugle og fisk m.v., eller om der er så rigelige føderesourcer, at fuglene »bare kan flytte et andet sted hen« hvis der inddiges dele af vadehavsområdet. Beregningerne tyder på, at fuglene udnytter en meget stor del af de tilgængelige fødemængder, og at indskrænkninger i fødemulighederne vil forringe fuglenes levedmuligheder og dermed formentlig også bestandenes størrelse på længere sigt. Fuglene fortærer hvert år mindst 260 tons smådyr og planter i denne del af Vadehavet. Bogens formål er, ud over at præsentere en mængde spændende og fascinerende oplysninger om fuglene i Vadehavet, at bidrage til beskyttelsen af dette Europas mest betydelige vådområde. I denne sammenhæng har jeg lyst til at citere et par linier øverst på forfatterens brevpapir: »Es ist ebenso töricht, unsere letzten naturnahen Landschaftsbereiche mit ihrer Fülle an natürlichem Leben durch mancherlei Maßnahmen zu verunstalten, wie es einfältig wäre, den Kölner Dom abzureißen, um auf der gewonnenen Fläche Kartoffeln zu pflanzen«. Bogen kan varmt anbefales til alle som interesserer sig for Vadehavet og dets fuglebestande.

Hans Meltofte

Schmidt, G. A. J.: Der Gänsesäger, Mergus merganser. Vögel zwischen Nord- und Ostsee. Monografi fra Vohelkundlichen Arbeitsgruppe Schleswig-Holstein. 1980. (70 sider, 10 figurer og 30 fotos) – Eget forlag. Pris: 14,- DM (v. henvendelse til R. Ewtuschenko, Ostring 72, 23 Kiel 14).

Nærværende monografi om den Store Skallesluger er den første i en længere serie over udvalgte ynglefugle

i Schleswig-Holstein. Samtidig indfris løftet fra 1974 om, at det økologisk prægede arbejde *Vogelleben Zwischen Nord- und Ostsee* skulle følges op af et mere faunistisk-systematisk arbejde.

Materialet bygger på områdets ca. 50 ynglende og ca. 2-2500 overvintrende/rastende fugle og er hovedsagelig arbejdsgruppens egne observationer.

Monografien lever ganske godt op til forventningerne om, hvad en sådan skal indeholde. Den schleswig-holsteinske ynglebestand sammenlignes med de øvrige nordeuropæiske bestande. Ynglebiotopen og ynglebiologien omtales detaljeret. Fænomenet oversvømmende fugle strejfer. Efterårs- og forårstrækket samt overvintrings- og rasteplasserne behandles, ligesom kønsfordelingen uden for ynglesæsonen diskuteres. Også fældningsproblematikken, pardannelse og parring samt fourageringsområder og fødeemner beskrives. Bortset fra en grundig gennemgang af den schleswig-holsteinske ynglebestands størrelse og udvikling siden 2. verdenskrig, af ynglepladsernes regionale beliggenhed, at man med tilsyneladende held kan sætte redekasser på en pæl i et ellers nøgent landskab, udmærkede data på kønsforholdet, forkærlighed for kolde fourageringsområder med tilsvarende sløvede byttedyr, er der dog formodentlig ikke meget nyt at hente for danske læsere.

Man kan undre sig over en del mangelfulde omtaler, ja endog at enkelte direkte fejlciteringer er oversete? Det ville utvivlsomt have højet bogens niveau yderligere, om man fra føromtalt bog *Vogelleben Zwischen ...* havde gentaget en bredere økologisk synsvinkel, der hvor materialet lægger op til det, f.eks. problematikken omkring den dominerende flokstyrrelse uden for yngletiden, hunnernes aktive rolle i den indledende pardannelse, det modificerede opportunistiske redepladsvalg for blot at nævne nogle. – Det er som om man præsenteres for en til tider misundelsesværdig mængde data, men den videre tolkning overlades altså tit til læseren selv.

Bogen rundes af med en udmærket og yderst interessant gennemgang af farer og trusler for den Store Skallesluger i Schleswig-Holstein idag, og forfatteren benytter her lejligheden til at rette drøje hug mod en række ansvarlige administrative myndigheder for snæversyn i naturforvaltningen. En i tyske naturbøger næsten obligatorisk afslutning, som jeg nok synes, vi herhjemme viger for meget uden om.

En række dejlige – og som dokumentarisk materiale fremragende – fotos gør bogen særdeles appetitlig. Derimod har man forsøgt at integrere en række tabeller direkte i teksten og altså uden egentlig tabeltekst. Det virker en smule usmidigt ved senere opslag.

Når alt dette er sagt, bør det understreges, at en fremhævelse af en række ting, man kunne have forestillet sig anderledes, tåler kun gedigne arbejder. I så henseende er bogen her ingen undtagelse, – og jeg glæder mig da også til at læse næste bind i serien.

Steen G. Hansen

Derek Ratcliffe: *The Peregrine Falcon* (416 sider, 32 plancher med sort-hvide fotos, 1 planche med farvefotos, 3 plancher m. gengivelse i farve af malerier af Donald Watson, mange tegninger, diagrammer og kort, 23 tabeller). T & A D Poyser, Calton 1980. Pris 12,00 pund.

Det var forfatteren til denne bemærkelsesværdige bog, der i 1960 organiserede den undersøgelse af den britiske vandrefalkebestand, der afslørede den voldsomme tilbagegang, som siden kunne henføres til miljøgifterne. Og det var også Ratcliffe, der i 1967, for første gang, demonstrerede at æggeskallerne pludseligt var blevet tyndere fra 1947, samtidigt med at DDT indførtes i større skala, og dermed satte skub i den forskning, der få år senere førte til et forbud mod brugen af DDT i en række industrilande. Dertil kommer at forfatteren i mange år har studeret arten i felten, så her er virkelig tale om een, der kender sit stof til bunds.

Bogen er koncentreret om den britiske vandrefalk og forskellige kapitler dækker de væsentlige aspekter af artens liv: udbredelse, ynglebiologi, træk og forhold til andre fuglearter. Miljøgiftshistorien har selvfølgelig fået sit eget kapitel, men også de andre måder, hvorpå mennesket har påvirket arten, omhandles (falkejagt, ægsamling, brevuehold, vldtpleje, fuglelagttagelse).

De mange tabeller giver megen information, f.eks. at DDT – indholdet i æggene begyndte at falde markant efter 1970, og at produktionen af udflyjende unger nu i de fleste egne (næsten) er den samme som før miljøgifterne. Undtagelsen er den population, der lever af havfugle og som yngler langs kysterne af det nordlige og vestlige Skotland. Som helhed er den britiske bestand ved godt helbred. I visse distrikter kommer der nu årligt flere unger på vingerne end der gjorde før miljøgifterne satte ind.

Bogen bærer i høj grad præg af at forfatteren er en meget omhyggelig videnskabsmand, men det har ikke præget teksten i retning af at gøre den tør og uninspirerende. Tværtimod mærker man på bogens nuancerede stilling til de mange kontroversielle spørgsmål omkring rovfuglene at det er en erfaren og klog ornitholog, der skriver. Bogen kan varmt anbefales.

Jan Dyck

Ian Newton: *Population Ecology of Raptors* (399 sider, 32 sort-hvide fotoplancher, 50 tekstfigurer og 68 tabeller). T. & A. D. Poyser, Berkhamsted 1979. Pris 10,80 pund.

Dette er en meget omfattende redegørelse for de faktorer, der indgår i rovfuglenes populationsøkologi. De forskellige faktorer behandles i hver sit kapitel; først de faktorer, der vel indgår i enhver ornithologisk populationsøkologisk redegørelse, og derefter de

faktorer, der er knyttede til menneskelige aktiviteter, hvilket for rovfuglenes vedkommende, bortset fra de allersneste år, vil sige stærkt negative faktorer (forfølgelse, miljøgifte og biotopødelæggelse). Et kapitel omtaler ynglen i fangenskab. Newton selv har især arbejdet med spurvehøgen i Skotland, mens hans eksempler er alsidigt valgt blandt de mange undersøgte arter.

De mange tabeller indeholder særdeles megen information, og man får indtryk af at Newton ikke har sparet sig nogle anstengelser for at få alt med, således at der her er en virkelig up-to-date oversigt over forholdene hos alle de af Jordens rovfuglearter, om hvilke noget er publiceret. Der er 28 sider bibliografi.

Newton er påvirket af Lack og betragter føden som den afgørende faktor for rovfuglenes bestandsstørrelse og udbredelse, bortset fra hvor menneskelig forfølgelse har spillet og spiller ind. Han tror at konflikten mellem naturfredere og f.eks. jægere om tilstedeværelsen af rovfuglene vil fortsætte, men ser ingen løsning i oprettelse af reservater for rovfuglene. Dertil kræver de generelt for store fourageringsområder.

Bogen er spændende læsning og kan varmt anbefales. For den der arbejder seriøst med rovfugle, er den uundværlig.

Jan Dyck

Siegfried Krüger: *Der Kernbeisser*. (47 fig., 20 tabeller). Neue Brehm-Bücherei 525. 108 pp. A. Ziemsen, Wittenberg Lutherstadt, 1979.

Der er efterhånden gået en lang årrække siden den første bog udkom i serien Neue Brehm-Bücherei, og der kommer stadig nye bind til. I de senere år har serien været præget af meget grundige undersøgelser foretaget af østtyskere især i DDR.

Det foreliggende bind er ingen undtagelse. De omkring 100 sider er spækket med en lang række upublicerede oplysninger fra de omfattende undersøgelser udført af forf. Opbygningen af bogen er ret traditionel for serien. Her skal gives nogle smagsprøver fra bogen.

Alderskriterier for hanner og hunner fylder 3½ side i tabelform, hvor adult- og juvenil karakterer er sat overfor hinanden. Her kan feltornitologer også finde guldkorn! Ringmærkere, der har fanget Kærnebidere, har undertiden mærket den kraft, der er i næbbet! Olivensten, der kræver et tryk på 48-72 kg for at gå itu, knækkes let. Meget omfattende ynglefugleoptyllinger, der kan gøre alle danske ornitologer grønne af misundelse, viser bestandstætheder på op til 8.1 par/10 ha i et 22 ha område med poppel, der tilsyneladende er den foretrukne biotop. Koloniagtige yngleforekomster er også kendt. Ynglebiologien beskrives udførligt af forf., der selv har gjort 92 redefund! Også her er poppel det vigtigste træ. Æglægningens begyndelse er nøje positivt korreleret med

marts- og apriltemperaturen. De vigtigste redepredatorer er Skovskade og egern, men også f.eks. Rødrygget Tornskade, der dræbte to unger i en rede og slæbte én bort. Flokdannelse er almindelig i december-februar med op til 1200 fugle i én flok. I DDR er der ringmærket over 13000 Kærnebidere, mens Zoologisk Museum i København kan præstere knap 500. De mange ringmærkninger har også resulteret i over 400 genfund mod syd til Italien og Portugal. Hos hunner udgør fjernfund 38%, hos hanner kun 23%. Kærnebideren æder om vinteren op til 12% af legemsvægten om dagen. Sammenhængen mellem Kærnebidere og frøspætning hos avnbøg, der er beskrevet fra Sverige, er ikke omtalt.

Forf. har i stor udstrækning udnyttet Mountforts monografi fra 1957, men desværre er litteraturen ikke gennemgået særlig grundigt. Newtons finke-monografi er f.eks. overhovedet ikke nævnt, og fra Danmark er Michaelsens og Brandts Kærnebidundersøgelser ikke omtalt. Men på trods heraf kan bogen anbefales varmt til alle Kærnebidere- og finkeentusiaster.

Anders Pape Møller

S. Cramp (ed.) m.fl.: *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. 2. Falconiformes to Gruiformes. (695 s.) Oxford University Press - Oxford, 1980. Pris 30,00 eng. pund.

Bind 1 af dette engelsksprogede standardværk over fuglene i Europa og de nærmeste dele af Asien og Afrika blev grundigt anmeldt i D.O.F.T. 72: 154-155, 1978. Nu har også bind 2 med dagrovfugle, hønsefugle og gruiforme fugle, set dagens lys.

Helt overvejende videreføres standarden, d.v.s. positive træk såvel som mangler, fra bind 1, og en forholdsvis kort omtale må derfor være tilstrækkelig. Ligesom med bind 1 står vi overfor en meget smuk produceret bog, hvor stoffet sammenlignet med »Handbuch der Vögel Mitteleuropas«, er fremstillet i en langt mere tiltalende, overskuelig og tilgængelig form. Den koncise tekst og de instruktive kort og diagrammer giver gennemgående kun de store linier, i stedet for, som i det tyske værk, at overvælde læseren med detaljer, tal og kildehenvisninger.

Bindet prydes med hele 96 farvetavler, som gengiver et endnu større spektrum af dragter og individuel variation end bind 1's tavler. Der er farvefotos, i fuld størrelse, af hele 214 æg! Fuglene er gennemgående smukt malet, navnlig Peter Haymans hønsefugle, mens Ian Willis' rovfugle med deres klare farver forekommer mig en tand for idealiserede. C. J. F. Coombs gruiforme fugle er både grovere og stivere i udførelsen. Adfærdsafsnittene er forholdsvis villulstreret med stregtegninger.

Desværre betaler man en pris for den kortfattede og klare form, idet mange sikkert vil savne detaljer over mål, variation i yngletidspunkt, kuld størrelse, bestandstætheder etc. Udbredelserne klares stort set

ved kort – rigtignok smukke, overskuelige og tilsyneladende meget detaljerede. Men de viser kun nogenlunde fast forekomst, og mangler de isolerede og tilfældige fund ude i periferien, samt et skriftligt grundlag for at vurdere, hvor pålidelig og up-to-date fremstillingen er. Bestandsændringer og grænseforskydninger antydes kun i ganske generelle vendinger i teksten, og endog med minimalreference til primærlitteraturen. Egentlig kritiske diskussioner er der heller ikke plads til. Stadig er beskrivelsen af fuglenes adfærd det eneste punkt, hvor jeg stadig vil anse, at det engelske værk er det tyske overlegent.

Jeg påpegede i anmeldelsen af bind 1 et manglende kendskab til ikke-engelskproget litteratur. Med beklagelse må jeg fastslå, at bind 2 ikke er en pind bedre. Udover i adfærds kapitlerne, som redigeres af Ken Simmons, synes forfatterne kun at have haft fat i sekundærlitteratur fra Skandinavien, Tyskland og Østeuropa. Følgelig virker gennemgangen både overfladisk og mange år bagefter. Typisk nok refereres f.eks. Vagn Holsteins rovfuglebøger i det mindste periferet i adfærdsafsnittene, mens de overhovedet ikke nævnes i kapitler om f.eks. fødevalg, stamme og forplantning.

Hvis vi hurtigt vil skaffe os et rimeligt up-to-date billede af en fugls levevis, kan »The Birds of the Western Palearctic« anbefales. Men hvis vi vil have detaljerne, dokumentationen og det komplette litteraturoverblik har den tyske »Handbuch« stadig intet sdestykke.

JFj

R. Howard and A. Moore: A complete checklist of the world (701 sider). Oxford University Press, 1980. Pris £ 17,50.

Behovet for en kortfattet, komplet oversigt over alle verdens fugle har tydeligvis været udbredt, om vi skal dømme ud fra den pludselige »flodbølge« som er kommet indenfor nogle få år. Idag kan vi vælge og vrage. De tre første produkter blev anmeldt i DOFT 72: 72-76, 1978. Her kommer én mere, mens yderligere tre knapt ligger på et tilstrækkeligt kvalificeret niveau til at kunne kræve omtale.

Howard & Moore's bog er nærmest en forkortet udgave af Peter's endnu ikke komplette, flerbinds »Checklist of the Birds of the World«. For hver fugleorden gives indledningsvis en liste over den nyere litteratur som er konsulteret og hvilken taxonomi (d.v.s. hvilken navngivning og hvilken rækkefølge) man har valgt at følge – stort set den videst akcepterede og mest traditionelle »Basal sequence«, idet forfatterne ikke er meget for at tage stilling til mere revolutionerende nye ideer, hvor godt underbyggede de end måtte være. Efter denne lille litteraturoversigt kommer den systematisk ordnede liste af latinske og engelske navne på arter og racer, med korte angivelser af udbredelsen. Endelig er der et alfabetisk index.

Hvilken af de eksisterende »checklists« man måtte foretrække er i nogen grad en smagssag. Denne har én klar styrke. Den synes, så vidt jeg kan se, at være absolut ajour op til 1978 hvad nye arter og endog hvad anerkendte racer angår. Listen er også tilnærmelsesvis fri for ortografiske og andre småfej, som ellers er svære at undgå i en sådan navneliste. Den kan altså trygt anbefales som en god, ajourført og traditionstro oversigt over verdens fugle.

Nogle uheldige træk må dog påpeges. Formodet uddøde arter er udeladt. Men dermed mangler én for nylig genopdaget art. Angivelsen af udbredelser er forvirrende inkonsekvent, idet der for enkelte arter kun angives yngleudbredelse, for andre totaludbredelse. For f.eks. Havterne og albatrosser er forskellen ret væsentlig. Der findes ingen synonymnavne og heller ikke navne på de tusindtallige ikke-ankendte racer, hverken i den systematiske liste eller i indexet. Bogen giver altså en stakket hjælp til dem som vil oplære navneangivelserne i et ældre værk om en eksotisk fauna. Som nævnt er bogen ajour hvad angår nyopdagede arter/racer. Oversigten over taxonomisk litteratur er også godt ajourført så længe vi holder os til engelsk, fransk og spansksproget (d.v.s. sydamerikansk) litteratur. Men (er det ikke typisk for englændere?) forfatterne har nærmest overset, at der undertiden også skrives et og andet revisionsarbejde på f.eks. tysk eller russisk.

Alt i alt er dette alligevel måske den mest anbefalelsesværdige bog for dem som ønsker en »checkliste« på verdensplan, navnlig fordi racerne er med.

JFj

Gorm Thyge Wæhrens: Fuglene ved Klejtrup Sø (64 sider A5 offset. BFN's Forlag, Klitmøller, 7700 Thisted 1981). Pris kr. 49,85.

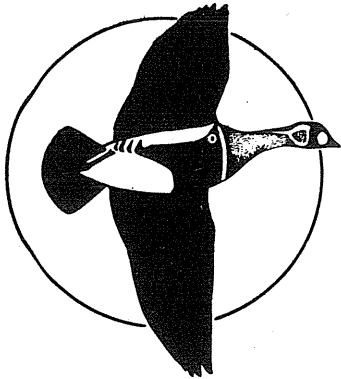
Gorm Thyge Wæhrens har i tiden 1973-79 foretaget systematiske optællinger af fuglene ved Klejtrup Sø. Bogen, som primært er en bearbejdning af dette materiale, indledes med beskrivelser af selve området, forurening, pleje, jagt m.v. Herefter følger bogens hovedafsnit, som er en beskrivelse af de ialt 140 trufne fuglearter.

Af beskrivelserne er det især karakterfuglene, som er beskrevet grundigt. Her findes for en mængde arter illustrerende histogrammer. Ved hver art findes en beskrivelse af forekomst og hyppighed.

Materialet, der ligger til grund for denne publikation, omfatter adskillige hundrede ekskursionsrapporter.

KORREKTION

Vi beklager meget, at fotografens navn ikke var kommet med til billedet af Storkjoven på side 45 i sidste nr. af DOFT. Billedet var taget af Dan Axel Hallbäck fra Kristinehamn, Sverige.

XVIII

CONGRESSUS

INTERNATIONALIS

ORNITHOLOGICUS

The XVIIIth International Ornithological Congress will be held in Moscow from 16th to 25th August, 1982 in the Moscow State University. The participants of the Congress will discuss a wide range of problems relating to the studies of birds in all aspects of up-to-date science and practice. In addition to the reports to be made at the plenary sessions and symposia there will be poster presentations and films on ornithological topics, exhibitions of works made by artists and photographers. Scientific, cultural and historical excursions will be made on a large scale wide across the territory of

the Soviet Union including the post-Congress and possibly pre-Congress trips to Lake Baikal, Middle Asia, the Caucasus and so on.

The Soviet Organizing Committee of the Congress is headed by Academician Vladimir Sokolov. The postal address of the Committee:

«Ringing Centre, Fersman Street 13,
Moscow 117312, USSR»;

Telephone: 1246000;

Cables: MOSCOW V-312 FALCO.

M O S C O W

16—25 A U G U S T, 1982.